

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábos polttör egyezri hirdetésnél 10 Hl., többszöri hirdetésnél 14 Hl. — Hivatalos hirdetéseknek minden szö 4 Hl. — Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

ÉLES KÁROLY.

A kiadók nevében:

Lukonich Gábor dr.

Bárdi György és Darnay Kálmán.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.

Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdá- jába küldendők.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

A magyar faj szupremációja.

Aki kétségbe vonja a magyarnak a szupremációhoz való jogát, azt nem tekinthetjük jó hazafinak, azt nem sorozhatjuk amaz állampolgárok közé, akikre a haza szükség esetén számíthat. Mert a magyarság szupremációjával szemben el kell törpülnie minden nemzetiségi érzésnek, a magyarság kizárólagos uralmában látjuk csak a hazát fentartó magyar nemzeti állami eszmének fundamentumát. Aki nem így látja, az nem jól teszi, ha itt marad, ami alatt élvezzi mindazokat az előnyöket, melyeket a magyar haza az ő polgárainak nyújt, egy huron pendül a haza ellenségeivel.

Sehol Európában a nemzetiségek, mint ilyenek, nem élveznek annyi és olyan szabadságot, mint nálunk. Nézzük Oroszországot, ahol a lengyelek még mindig olyan nyomás alatt állanak, mint 35 esztendő előtt a forradalom után. Nézzük Poroszországot, ahol nemrégiben drákói szigorúságu iskolai törvényt hoztak a lengyelek ellen, holott a lengyeleknek nemzetiségük messzemenő kultiválására meg van a történelmi előjoga. Független nagyhatalmu országuk volt, melynek szabadságától évszázados véres harcok után fosztották meg őket. Mégis sem Orosz, sem Németországban nincsenek tekintettel e történelmi jogra s a len-

gyeleket erőszakkal oroszosítják, illetve germanizálják.

Nálunk a nemzetiségnek semmiféle történelmi előjoga nincs. Sem a tótok, sem a szászok, oláhok, szerbek soha külön államot az államban nem alkottak az alatt az ezer esztendő alatt, amióta ez az ország Magyarország. Századok előtt bizonyos közigazgatási önkormányzattal is csak a szászok bírtak, akik éppen úgy, mint az oláhok és szerbek, bevándoroltak s a magyar állam uralma alatt tartották meg századokon keresztül nyelvüket, szokásaikat és nemzetiségi kultúrájukat.

Mindezek dacára a nemzetiség megővése és föntartása tekintetében sokkal jobb dolguk van, mint bármely történelmi előjoggal bíró nemzetiségnek a külföldön.

Ugy látszik, nagyon is jó dolguk van, mert folyton a magyar állameszme csorbitásán török a fejüket, természetesen csak azért, mert büntetlenül csak a türelmes magyar állam égisze alatt lehet ilyen tenni. Más országban már régen alaposan a körmére koppantottak volna mindazoknak, akiknek az uralkodó faj nemzetiségi politikája nincsen nyére.

Pedig milyen kevés az, amit a magyar állami eszme a nemzetiségektől megkövetel! A hazaszeretetet, az állam hivatalos nyelvének, tehát a magyar nyelv tudását, illetve az iskolákban való kötelező oktatását . . . Mennyiségileg korlátlan nemzetiségi sajtószabadságot és

kulturát élveznek és a lehető legtökéletesebb jogegyenlőséget. Ha ennél több jogot adnánk nekik, az már csak előjog lehet.

Elég sajnós, hogy vannak közöttük vezető emberek, akik előjogokat kívánnak, akik hangoztatják, hogy nem hajlandók elismeri a magyar faj szupremációját, tehát a magyar nemzeti állam eszméjét.

És itt már aztán elszakad türelmünk nyulékony fonala. Az ilyen izgatónak torkára kell forrasztani a szót. Vagy föltétlenül meghajlik a hazát egy évezreden át fentartó magyarság eszméje előtt, vagy kivándorol, vagy lakol. A szupremációnak szentnek és sérthetetlennek kell lennie! Mert csak ez biztosíthat bennünket arról, hogy hazánk el nem merül majd a torló népek áradatában.

Törvény a nép egészségéről.

Most végre megvalósul egy nagyfontosságú intézmény, amelyre már hosszú-hosszú idő óta égető szükség van Magyarországon. A készülő törvény természetesen ez: A körorvosokat államosítják. A körorvosokat nyilvános pályázat útján a belügyminiszter nevezi ki. Fizetésük, melyet az állampénztártól kapnak, 1200 korona. Ezenfelül működési pótlékot is kapnak, mellyel együtt azonban összajavalmazásuk a 4200 koronát nem haladhatja túl. A körorvosi látogatások rendelési, valamint a fuvardíjat a miniszter állapítja meg. A körorvos, ha székhelyétől a legközelebbi gyógyszerész 7 kilométernél nagyobb távolságra esik, kézi gyógyszerész tartani köteles. Minden községben, melynek 4000-nél több

A tekenős béka.

— A Sümeg és Vidéke eredeti tárcája. —

Az ég szinte szürkés volt a nagy hőségűtől. A nap játszatta tüzes sugarait a sárga pusztaságon s elperzselt minden virágot, minden fűszálat.

Mint egy megmerevedett tenger, úgy nézett ki a vidék. A meddig a szem ellátott, semmi sem tűnt más eleje, mint a sárgás zöld s a szürke ég. Legfeljebb az itt-ott emelkedő homokbuckák képzettek némi változatosságot, olyá tűnve fel, mintha a végtelen homoktenger hullámcsapásai lennének.

A levegő csöndes volt és nyomott. Még csak egy szemernyi szellőcske sem lengedezett, hogy neki enyhülést hozzon annak a két szegény vándornak, akik réveteg szemekkel kerestek egy tenyérnyi árnyékot a nagy pusztaságban. E két vándor közül az egyik Krisztus urunk, a másik Péter apostol volt.

A pusztán tullekvő falucskába iparkodtak. Ide akarták vinni az üdvösség eszméjének isteni tanait, itt akarták elsózni az igazak lelkeiben a jó magot, amely jó gyümölcsöt terem.

Ütközben Péter apostol mindig zugolódott. Sehogysem tetszett neki a fárasztó út, sem pedig a tikkasztó meleg.

Krisztus urunk azonban csitította és üdvösséges oktatásokkal látta el őt. — Ne mondd az ur alkotására, hogy nem szép, óh Péter. Szép az mind, a te emberi szemed gyöngé ahhoz, hogy felismerd a szépet oly dolgokban, amelyek talán

a te személyedre nézve most nem kedvezők. Álljunk meg csak itt egy kissé. Pihenjünk meg és nézd meg a homokszemeket, mily szép s mily csodás színekben ragyognak.

Péter szót fogadott Krisztus urunknak. Leült és kezdte szemlélni a homokot. Csak elképedt, mikor jobban megfigyelte az apró homokszemecskéket, melyek mind úgy ragyogtak, mint a legpompásabb gyémántok. Egyik tűzpiros volt, a másik smaragd, vagy az aranyzsinben tündöklött, amaz meg úgy csillogott, mint az ezüst.

— Nos szép? kérde az Üdvözítő.

— Hát szépnek szép, szólt Péter, de mit ér, ha nincs semmi haszna.

— Dehogyan is nincs, Péter? Hát nem tudod-e hogy homokszemecskékből lesz az üveg, amely csaknem olyan szükséges az emberiségnek, mint a vas.

— Az igaz, de azért még sincs szükség az ilyen nagy pusztaságra. Hisz ezt még a madár is kerüli, hiszen itt még egy élőlény sincs kívülről . . . Ejnye, csunya hangyája, hogy megcsipette a lábamat, szisszent fel erre Péter és meg akarta fogni a hangyát, hogy megölje.

Krisztus urunk azonban megfogta a Péter kezét és így szólt hozzá:

— Ne bántsd, Péter, e szegény állatkát. Lásd, ő is éppen úgy az Isten teremtménye, mint te. Ő is epen úgy örül az életnek, mint te és nem is okozott neked semmi rosszat, csak figyelmeztetett, hogy még a pusztaságban is vannak élőlények.

Péter elszégyenlette magát és így szólt:

— Bocsáss meg nekem, Uram, kicsinyhitű-

ségemért. Sohasem fogom többé kétségbevonni, hogy minden jó és szép, amit az Ur teremtett és nem is fogok többé egy istenteremtette állatocskát sem elpusztítani . . .

Ilyen beszélgetések közt ismét utra keltek.

És csodálatos, Péter kevesebbet panaszkodott. Ütközben hol ez, hol az tűnt szemébe, észrevette minden a szépet s lassankint egészen megfeledkezett a fáradtságról.

Csak akkor jutott eszébe, hogy fáradt és éhes, mikor a pusztában véletlenül egy oázishoz értek.

Ez az oázis pedig nem más, mint sziget a nagy homoktengerben, ahol egy pár fa nő a hús vízű forrás partján s a fák alatt többnyire ember lakás van.

Itt is állt egy kis házikó.

— Térjünk be ide, Uram, szólt Péter esdeklő hangon.

— Jól van, felelé az Ur és mindketten szapora léptekkel siettek a ház felé.

A ház asszonya azonban észrevette az utasok szándékát. Sejtette, hogy ezek egy kis frissítőt akarnak tőle kérni. Azonban oly anyagból volt gyurva ez az asszony, hogy mindent magának akart, embertársaitól pedig meg a hideg vizet is sajnálta.

Hogy azonban pirulni ne kelljen fősvénysego miatt az utasok előtt, hirtelen kitesztotta kis lányát, hogy mondja meg a vendégeknek, hogy nincs itthon senki, s csak holnap jön haza az anyja. Maga pedig nagy hirtelenségben bebújt a mosóteknő alá, hogy meg ne lásák a vendégek. Arra felé ugyanis a szegényebb emberek

lakosa van, körorvosi állást rendszeresen, 6000 lakost meghaladó községben minden 6000 lakosra 1 körorvost alkalmaznak. 4000 lakosnál kevesebbet számláló községekből a helyi viszonyok tekintetbe vételével közegészségügyi köröket alakítanak, mely körök lakossága azonban a 12.000-et meg nem haladhatja. Oly községek, amelyek a helyi viszonyoknál fogva a szomszédos községekkel közegészségügyi körben nem csoportosíthatók a községi orvosi szolgálat ellátása tekintetéből, kivételesen a hozzájuk legközelebb eső 4000 lakosnál többet számláló mezővárosokhoz, vagy községhez csatolhatók. Meghatározza a tervezet, hogy a törvényben kreálendő körfőnökök mik az egészségügyi s egyéb teendői. A körorvos községi segédsemméjete a születési és halottvizsgálat megjelölésénél a körorvost előzetesen meg kell hallgatni. A községek kötelesek a körorvos részére alkalmas lakásról gondoskodni és azt esetleg új építés által létesíteni.

Mint látjuk, ez a tervezet igen helyesen és okosan gondoskodik arról, hogy mindenütt mindenkinél orvos legyen Magyarországon. Az orvosi kar, mely mind hangosabban panaszkodik méltánytalan és sanyaru helyzete fölött, bizonyára örömmel üdvözli ezt az új törvényt, mely egy csapással véget fog vetni az orvosnyomoroknak. De az ország közegészségügye nem csak az orvosok kellő ellátásáról és alkalmazásáról áll. A cél megvalósítása még számos nagy feladatot kíván meg. Első sorban áll ezek között a köztisztaság, úgy az utcán, mint a lakóházakban. Szigorú precíz ellenőrzést igényel nem annyira az orvosok, mint inkább a hatóság részéről a köztisztaság fenntartása. Gyökeres reform segíthet csak ezen a téren.

Itt vannak aztán a kórházak, ezek között első sorban a közkórházak, melyeket — dicséretre legyen mondva — sok törvényhatóság, város és község a legnagyobb erőfeszítések árán tud csak fenntartani. A közkórházak annak a néposztálynak állnak szolgálatára, amelyek első sorban igénylik a közegészségügyi államotitását. A szegény emberek. S éppen azért alig lehet a közegészségügyi államotitását elképzelni anélkül, hogy az állam, ha nem is államotítja, de mindenesetre hatalmas támogatásban részesíti a közkórházakat. Ez egy nagy fontosságú tétele a kérdés megoldásának. A közkórházak 80%-ának hiányos a helyisége, berendezése, ápoló és orvos-testülete, s ezenfelül a napi ápolási díjak oly annyira fel vannak már csigázva, mint akár Budapest egyik-másik manájjellegű kórházában. Ez nagy hátránya a közegészségügynek, oka pedig az, hogy a községek, városok és törvényhatóságok szegények ahhoz, hogy modern megfelelő közkórházakat rendezzenek be és tartsanak fenn. Az államotitásnak bizonyos határig ki kell terjednie a kórházak ügyére is, mert enélkül csak félmunka lenne az új törvény.

Műkedvelői előadás.

A sümegei katolikus legényegyesület febr. 9-én a Kaszinó nagytermében műkedvelői színi előadást tartott. Csepreghy Ferencnek jeles népszínművét, a *Piros bugyellást* adták. A közönség mint az előbbi években, úgy most is szorosan

házikója csupán egy szobácskából áll s így hármájában nem is tudott másúvé rejtőzni.

Még el sem tudott jól bujni, már beköszöntöttek az utasok.

— Békesség a háznak! szölt Krisztus urunk, amint belépett.

— Szegény utasok vagyunk, szölt Péter, ha valami frissítőt adnátok, jó szívvel vennék.

Ekkor előült borzas hajú kis lány és így felelt: — Nem tudok mit adni, jó emberek, men-jetek hát bekevelő utakra. Édes anyám nincs houn, ő nélküle pedig semmit sem lehet adnom.

— Megvárjuk az édes anyádat, míg haza jön, szölt Péter és lekart ülni a patkára.

— Soha se várjátok, mondá a kislány, nem jön azjma haza, talán még holnap is távol lesz. Krisztus urunk megharadott e fősvény-ség és hazugság láttára és így szölt:

— Jól mondod kis lány, Még holnap se, de még azután se jön haza anyád a maga ké-pére, mert aki nem ad szállást a fáradt utasnak, s aki nem ad italt a szomjuhozóznak, az nem érdemli meg hogy az Isten képét viselje.

Ezzel azután megfordult az Ur, Péter pedig követte őt.

A kis leány egy darabig utánuk nézett. Mikor pedig már jó messze jártak akkor beszaladt a házba és így szölt.

— Elmentek, édes anyám, most már eljöhét.

Mekkora volt azonban rémülete, mikor a teknő helyett egy rut állatot látot megmozdulni a szobában. Határa volt ennek növe a teknője, csak a feje és nagy lába látszott ki belőle...

Pogonyi Nándor.

gásig megtöltötte a kaszinó tágas termét s érthető kíváncsisággal várta a függöny felhuzását. Valahára végigsírt a terem zaján a harmadik osongetés éles szava, a függöny lassan emelkedett fölfele s a Pennás jegyző első szavát már siri csend fogadta. Ez a csend az előlegezett figyelem jele volt s a derék műkedvelő gárdának becsületére válik, hogy ezt a figyelmet az előadás folyamán át fenntartotta, sőt fokozta.

A legnagyobb érdeklődést Leiner Erzsike keltette, Zsófi szerepében. Ő volt a közönség érdeklődésének középpontja. Úgyes természetes játékaival folytonos tapsot aratott. Nótáit, amiket kellemes bár kissé gyöngye hangon adott elő, a publikum szintén rokonszenvesen fogadta. Méltó társa Markó Ferenc, aki igazán talpraesett manipuláns örmester volt. Jól játszott és kellemesen énekelt. A féltékeny Török bírót Gróf János adta szép sikerrel, míg Csutorás a Peták szerepében igen jóízű vén huszárkaplár volt. A társulat komikusa Borbély Károly Kóza Gyurka szerepében ismét gyakori derültséget keltett. Borki Lajos mint Leveles Misi ügyes portás fia volt. Gróf Jánosné Sütök Kata oigányasszony szerepét játszotta meg sikerülten.

A kisebb szerepek előadói mind hozzájárultak az előadás sikeréhez. Különösen az első felvonások élénken, gördülékenyen folytak le, csak a harmadik felvonás zökkenett itt-ott egyet. Játszottak a darabban Szencs Gizella (Kender Julis), Klenner Teréz (Menci), Németh Lajos (kapitány), Kun Gyula (Boros Dani), Molnár László (Pennás), Tóth Ferenc (Hájas), Vida József (kisbíró). Darvas Gyula (öreg báros), Horváth Márton (Jóska kocsis), Molnár Mari (Pani), Farkas Lujza (Kati), Gróf József (egy legény), Németh Erzsike (egy lány), Pápai Pál (Lajcsi cigány) és Szily Zsigmond lakatos (legény).

A közönség úgy nyílt jelenetekben, mint a felvonások végén zajos tapsokban, éljenekben adott kifejezést elismerésének, a harmadik felvonás után pedig lelkesen hívta, tapsolta a darab betanítóját és rendezőjét. Barabás Ernőt, aki fáradságával, buzgalomával és ügyességével az előadás sikeréből magának az oroszlanrészt vívta ki.

Az előadást tánc követte kiváló kivirrad-tig. Mindvégig emelkedett hangulat uralkodott, csak a kaszinó nagyterme lett volna három akkorra. Mert hát az oldalát nem lehetett kirugni, akárhogy szerette volna is egyik-másik tüzes verü táncos.

Az anyagi siker hasonló az erkölcsihez s szép jövődolmet hozott az egyesületnek.

H I R E K.

— **Esküvő.** Nyers Imre zalaszántói főtanító február 9-én lépett házasságra Bánfi Etuskával, Bánfi Alajos sümegei igazgatótanító kedves leányával.

— **Kongresszus Keszthelyen.** A zalai, somogyi és veszprémmegyei kivándorlások kérdése szóba jött az Országos Gazd. egyesületben, melyen a kivándorlások meggátlása érdekében tartandó kongresszus helyéül Keszthelyt, annak elnökéül pedig Hertelendy Ferenc országgyűlési képviselőt jelölték ki. A kongresszust megelőzőleg Veszprémben nagy előkészítő választmányi ülést tartanak.

— **Köszönet.** A sümegei kat. legényegyesületnek febr. 9-én tartott táncmulatságán felül-fizettek: Eitner Zsigmond 20⁰korona, Németh János 15 korona, Paár István 10 korona, Sümegei Tivadar, Székely István 5—5 korona, Kránitz Kálmán 4 korona, Barkóci István 3 korona, Németh Lajos, Éles Károly, Pap József, Mészáros Sándor, Vida János, Bódis Tivadar, Heteyi Károly, Heteyi Endre, Szabó Lajos, Karácsony Kálmán 2—2 koronát, Krisztinkovics József, Márkus Ignác, Beldicki Kálmán, Ur Pál, Rotschild Adolf, Würzburger Sándor, Dervarics István, Fischer Ignác dr., Epstein Ödön 1:20—1:20 koronát, Horvát Gábor, Presing Gábor, Bánati József, Reich István, Novák Sándor, N. N. 1—1 koronát, Smuc Frigyes, Károlyi János, Funt Sándor, 60—60 fillért, Klein Mór, Klenner Mihály, Császár István, Szafnauer Károly, Holba József, Hegyi Gyula, Morvai Lajos, Németh Sándor 40—40 fillért, Krajcár György, Pethő Károly, Krajcár Imre, Gróf Lajos, Ferber Antal, Kis Antal, Tillhof Antal, N. N., N. N., N. N. 20—20 fillért. Összesen 106 korona, melyért fogadják a szíves feltűzetők e helyen is az egyesület hálás köszönetét.

— **Kaszinóból Jánosházán.** Jánosházáról írják: A helybeli Kaszinó f. hó 2-án saját könyvtára javára a helybeli és a vidék intelligenciájának támogatásával műsorral egybekötött táncvigalmat rendezett, mely minden tekintetben kitűnően sikerült. A műsor méltó bevezetése

Törzsök Vilmos káplán nagy érdeklődéssel várt szabadelőadása volt. Törzsök nagy műveltsége, felülmúlhatlan előadó tehetsége mindig biztosítja őt előadásának sikeréről, legyen az még oly filozófiai izű is. Annál érthetőbb tehát az a nagy hatás, amit az oly örökre aktuális témával el tudott érni, mint a társadalmi érintkezés félszegsége. Mély gondolatait oly könnyed modorban közölte hallgatóságával, hogy ez alig tudott betelni azok szépségeivel. Tudta is méltányolni a közönség az ép oly magvas, mint pompásan szórakoztató előadást s lelkes óvációban részesítették Törzsök Vilmost. Utána Lusztig Erzsike lépett a pódiumra s bizonyára nem kisebb érdeklődés mellett a Férjhez menjek-e? c. monológot adta elő a közönség osztatlan igazi gyönyörűségére. Minden szavából, minden mozdulatából bájos üde lényének s elragadó természetességének varázsa sugárzott ki. A szerep megkövetelte negédes humort rendkívüli kedvességgel s az előforduló párbaszédekkel oly meglepő művészi tökélyrel juttatta érvényre, hogy a taps már előadása közben is folyton felhangzott s annak végeztével valóságos tapsviharrá nőtt. A kisaszonynak ez volt első nyilvános szereplése ezen a téren: általánosabb, őszintén igazabb sikert nem kívánhatott magának. A műsor harmadik száma a fáradhatatlan műkedvelő Bévárdy Gyula szaválata volt. Kiss József *Jehová*-ját szaválta el mély megrázó hatással, befejezésül pedig Katscher Árpád mondta el a *Telefon a világon* c. monológot kitűnő humorral. Azután megkezdődött a tánc. A jó hangulat és lesztelenség jellemzésére csak azt említhetjük meg, hogy megelémedett, öreg urak is, kik máskor már éjfél tájban ásiolva szokták hozzátartozóikat a hazamenésről nóggatni, valóságos ifjui tüzelt rakták a csárdást és úgy reggel felé most inkább őket kellett a hazatérésre biztatni. Nem hallgathatjuk el, hogy a teremnek szép díszítése majdnem kizárólag helységünk pártatlan szeretetreiméltóságú urnőinek tudható be érdemül, akik a legnagyobb előzékenységgel bocsátották az egyes díszítő tárgyakat a rendezőség rendelkezésére s ez utóbbi kötelességének tartja szívességüket ez uton is hálásan megköszönni.

— **Felolvasás.** A sümegei katolikus legényegyesületben ma, vasárnap d. u. 4-kor Barabás Ernő felolvasást tart, amelynek tárgya az ember.

— **Dunántúli hitelezők védőegyesülete.** Fontos terv mellett indít mozgalmat a szombathelyi kereskedők társulata. Most megtartott közgyűlésében ugyanis Korein Dezső választmányi tag terjesztette be azt az indítványát, hogy a társulat „Dunántúli Hitelezők Védőegyesülete” címen egy Szombathelyen székelő egyesületet alapítson a célból, hogy a hitelezők az adósok önkényével, vétkes csalárd bukásaival szemben védelemre találjanak. Korein Dezső változa az utóbbi időkben Szombathelyen s vidékén elfordult bukásokat s előadta, hogy gyakran fordultak elő oly esetek, hogy 300 frt. aktívával szemben 9000 frt. passzívra állott, legtöbb esetben a hitelező egészen tehetetlenül s védtelenül áll az adós önkénye s rosszakaratával szemben. Az egyes hitelező képtelen érdekelt maga védelemzni, a hitelvédőegyesület szervezetét kell tehát megteremtetni, hogy e botrányos állapotnak véget vessen. Tudomása szerint Győr kereskedői örömmel üdvözlik ezt az akciót s kilátás van arra, hogy Pozsony és Pécs kereskedői is belépnek a védőegyesületbe, miézt is elfogadásra ajánlja javaslatát. Deutsch Tivadar társulati igazgató indítványozta, hogy e kérdés tanulmányozására s előkészítésére bizottság küldessék ki, mely beszerzvéen a budapesti és bécsei hitelegyesületek alapszabályait, szerkesszen a helyi viszonyoknak megfelelő tervezetet. Ha ez a tervezet elkészül, akkor a választmány plenumában tárgyalja azokat. Ezután a dunántúli kereskedő testületet és kereskedők egy Szombathelyen tartandó ankétra hívassanak meg. A társulat közgyűlése az indítványt elfogadta és a terv előkészítésére bizottságot alakított.

— **Sajtóhiba.** Lapunk múlt számának a képviselőtestület közgyűléséről szóló tudósításába sajtóhiba csuszott be, amennyiben az elemi iskola katolikus jellege mellett nem tíz, hanem tizenhat, ellene tizenhét képviselő szavazott.

— **Népies gazdasági előadások.** A zalavármegyei gazdasági egyesület a földművelésügyi miniszter felhívására és támogatásával Sümege népies gazdasági előadásokat tart. Az első előadás február 9-én a lövészársulat nagytermében volt, amelyet kiváló szakférjak tartottak meg. Az előadásban a vármegyei gazdasági egyesületet Ruzsics segédítették, a Sümegevidéki gazdakört Barkóci Károly, Hayden Sándor, Talabér Károly stb.-en képviselték, míg városunk földműves lakossága igen nagy számban jelent meg. Az első előadó Schiadt János keszthelyi gazdasági tanár volt, aki a lakóház és istálló építéséről tartott előadásában különösen a oászerű, egészséges és olcsó építésre buzdította a hallgatóságot. Utána

Szankovics János tanár a tejtermelésről szólott, hasznos tanácsokat adva a tehén fajtájáról, egyéniségéről, a borjázásról, az istállózásról és legelőről, valamint a fejésről és igavonásról. Fáber Sándor tanár előadása a trágyázást ölelte fel, különösen az istálló-trágya helyes és okszerű előállítását magyarázva. Ücsöny Károly a csáktornyai kerület szőlészeti és borászati felügyelője a szőlőről tartott érdekes szemléltető előadást. A jelen voltak mindégnyik előadást élénk figyelemmel hallgatták s zajosan megélték. Az előadást ma folytatják. Melegen ajánljuk földmives lakosságunk figyelmébe, mert belőlök sok praktikus, údvös tudnivalót meríthet.

Igazságügyi kinevezés. A király *Somogyi Mihály* ítélőtáblai bírót a kúriához számfőlötti bíróvá nevezte ki. Somogyi évekkel előbb Sümege mint járásbíró működött s köztisztviselnek örvendett. E kinevezés bizonyára örömet kelt városunk és vidékünk lakosságában is.

Iskola-ügy. A múlt év statisztikai adatai szerint az iskolakötelesek száma 79019 vármegyénkben. Az iskolákat 65251 iskolaköteles látogatta. Van Zalavármegyében egy állami tanítóképző intézet, 10 polgári iskola, 2 felső népiskola, 423 elemi iskola, 8 iparos inasiskola, 3 kereskedelmi inasiskola, 20 gazdasági ismétlő iskola, egy állami szeretetház. A kisdédovót 20 kisdédovó, 9 állandó menedékház, 36 nyári menedékház szolgálja. A miniszter állami kezelésbe veszi át a D. K. E. által eddig Perlakon fenntartott kisdédovót. Új állami kisdédovó nyílt meg Draskovecen. A vármegye tanítóinak száma 728, képesített 661, nem képesített 67, férfi 577, nő 151. A nem képesített tanítók közt vannak az ovó, vagy tanítóképzőt teljesen vagy részben végzett, de még oklevelet nem nyert egyének is. Még mindig nagy a tanítóhiány, úgy hogy ismételt pályázatok dacára sem lehet sok esetben okleveles tanítókkal betölteni az új vagy üresedésbe jött állásokat. A zalavármegyei tényleg működő állami elemi iskolák száma ezidőszerint — negyven. Tanítói fizetések kiegészítéséhez vagy évtődös pótlékhoz több mint harnadfélszáz esetben vettek az iskolafenntartók államsegélyt igénybe.

Halálozás. *Schäber* Bernát kiscelli lakos, a sümegi Ramassetter-féle borkereskedés belső tagja folyó hó 14-én Budapesten hosszas betegség után meghalt.

Szőlészeti és borászati kiállítás Pozsonyban Folyó évi szeptember hónap országos mezőgazdasági kiállítás lesz Pozsonyban, melynek keretében mintaszőlőtelep létesítenek, lesz szőlészeti és borászati termékek, eszközök, anyagok, gépek, stb. kiállítása. A mintaszőlőtelepnek magánbirtokosok számára fenntartott részében néhány parcella (a 20 négyzetméter) tíz korona díj fizetése ellenében meg kiadó. Reflektánsok, valamint azok, akik a kiállítás szőlészeti és borászati csoportjában (bórral, szőlővel, vagy egyéb kiállítási tárgyakkal) résztvenni kívánnak, forduljanak bejelentési ívrét, vagy esetleges felvilágosításért Drucker Jenő dr. csoportbiztoshoz, (Budapest, IX., Üllő-ut 25. Köztelek).

Követésre méltó nemes példa. Esterházy Miguel gróf, a ma is daliás öreg katonája, aki, 1848 előtt a hadseregben már főtiszt volt, a szabadságharcot pedig mint huszárszázados küzdötte végig, élethossziglan felajánlotta honvédugydíja felét, a 48-as emlékeket kegyelettel gyűjtő kolozsvári orsz. történelmi ereklye muzeumnak. — Ugyan ezt tette Simig Rezső, honv. tüzér hadnagy Kalocsáról, kit a muzeumnak hazafias irányu működése fölkellesített. — Esterházy Miguel gróf most lapunk útján is kéri egykori bajtársait példája követésére és arra, hogy alapítványokkal és hagyományokkal tegyék lehetővé azt, hogy anyagilag is erős vára legyen a muzeum a nagy idők emlékeinek, mert az öreg katonák halandók, de az eszmének örökké élni kell és kell hogy legyen erős intézmény, amely az öreg katonák halált megvető törekvése emlékeit fenntartja. A hazafias eszmékért lelkesedni tudó tanuló fiatalságot emlékezteti március 15. megünneplésére. Arra is kéri őket, hogy kövessék amaz elveket, amiket minden középiskola önképző körének a m. é. szeptember havában külön külön megirt Végh Bertalan, a ma 90. évet betöltött öreg ezredes.

Furfangos család. A jámbor falusi népet ugyancsak a falhoz állítja néhány nemzetközi család, akik bámulatos vakmerőséggel lépnek föl a jóhiszemű parasztok előtt. A napokban is egy urasan öltözött ismeretlen ember jelent meg Karos község bírójánál és bemutatta magát, hogy ő Somogyi István miniszteri kiküldött, egészségügyi biztos. Elkérdezősködött a bírótól a község közegészségügyi és közrendészeti viszonyairól, mivelhogy ő azért van Zalaezerszegről kiküldve, hogy a rendeletek betartását ellenőrizze. Azután meglepődését fejezte ki a felett, hogy a község

rendben van, a vizsgálatot nem is ejtette meg, ellenben a bírótól két korona napidíjat bevasalt és községi előfogaton Kisradára utazott. Ugyanez a jelenet ismétlődött Kisradán, ahol napidíj fejében 3 koronát és Garaboncou, ahol 3 korona 60 fillért vágott zsebre a biztos ur. Azután pedig eltűnt az ismeretlen ismeretlen útjain.

Viesza Amerikából. Káptalanfáról a közel múltban hárman vándoroltak ki Amerikába. Egy ezek közül vagy elpusztult a kenyérkereső küzdelmekben, vagy jó helyzetbe jutott, nem ad életjelt magáról, a másik kettő azonban szivtépő siralmas leveleket küldözget hazá s könyörög, hogy küldjenek pénzt a hazautazásra, mert nem embernek való szörnyű nyomorúságban vannak ott künn az Eldorádónak híresztelt országban. A nyomort azután még fokozza a honvágy s szinte elviselhetetlenné teszi. Intő példa, hogy ne menjetek Amerikába.

Megszűnt járvány. A kanyaró járvány Sümege megszűnt s az ovó és az elemi iskola folyó hó 13-án újból megnyitott.

A történelem félhomályából szépen lassan bontakozik ki egy különös, raszra a többiekől egészen eltűnt nemzet. Az országuk is ép olyan különálló, mint nemzeti jellemök. Véres erkölcsű, merész és számító nép ez, munkabírása a sziklából is kicsikarja a sikert. Van benne művészi hajlam is, sőt nagy mértékben, de hideg, finom, kimért s kíméltségében is bájos és megragadó a művészetük. Gondozott utak mellett kedves régi mezei lakok, amiket egészen befut a lonc, régi házak a nagy városokban, egy-egy családnak puha, meleg fészke mindenik. Óriási tengerjáró nagy hajók a kikötőkben és minden hajó egydarab a nemzet földjéből. Ezek az emberek a cipőik talpán magukkal hordják a hazájuk földjét; nyers erélyű nép ez, de munkás és megalapodott kedély. Tudományra, kereskedelemre, iparra és művészetre egyaránt egész lélekkel adja magát. Kereskedelme lassanként első lesz a világon, ipara is művészi, lelke a legnagyobb dicsőszék, ami a művészet mezején valaha a világon volt, ővék a legnagyobb szobor az emberiség művelődéstörténetében, a neve: Shakespeare Ennek a történelmi szerepe ott kezdődik, tulajdonképpen kifejlődése ott indul meg igazán, mikor Európával szoros állandó összeköttetésbe lép, miután Stuart Máriának, a skótok szerencsétlen szép királynőjének sorsa felkeltette az egész föld figyelmét. Ezzel a korról foglalkozik a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 151. füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerzője Marcali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal e kötet írója is. Egyegy gazdagon illusztrált kötet ára diszes birkötésben 16 korona; füzetbenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllő-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Magyar ünneplő. Éltrevaló és hazafias eszmét vetett fel az *Ébredés* politikai hetilap legújabb száma. A magyar ünneplőt akarja megalkotni, mint oly célszerű diszmagyar viseletet, amely estélyeken, táncmultságokon, ahol a prémes, csizmás magyar tuhák alkalmatlanok, pótolni volna hivatva a frakkot. Nemes Mihály festőművész, a *Magyar viselettörténet* ismert megalkotója, mindjárt négy képben meg is tervezte a magyar ünneplőt, aszerint, amint olcsóbb vagy drágább kivitelre van szükség. Az új diszruhákat célszerűségénél és olcsóságánál fogva az egész magyar középosztály és ifjuság viselheti és mindenképen alkalmas arra, hogy a frakkot a rég óhajtott magyar ünneplővel helyettesítse. Az *Ébredés* most meg fogja szólatatni e viselet mellett a magyar közélet előkelőségeit s a főváros gavallérvilágának vezetőit. Aki kíváncsi a magyar ünneplőre, annak elküldi az *Ébredés* e számát a kiadóhivatal: IV., Váci-ucca 21.

Magyar Ipar. Az Emke és Tanítók Háza gyűjtőját Berecky Gyula, Darnay Kálmán, Márkus Ignác, Mautner Adolf és Würzburger Jakab árulják.

A Magyar Hirlap tizenegyedik esztendeje szolgálja már a nagy magyar közönség érdekeit s ebben a munkájában egyre erősödik, izmosodik. Amellett, hogy komoly dolgokba mindig magas színvonalon álló szakértelem mond véleményt hasábjain, még mulattató, szorakoztató is a Magyar Hirlap. Tárcái megannyi szépirodalmi gyöngyök. *A társaság* című rovatában a jóízű humor nyilatkozik meg. Politikai és gazdasági cikkein kívül naponként társadalmi kérdéseket is fölöl és megold. Kedvezményekkel pedig szinte elhalmozza előfizetőit. Páratlanul áll a maga nemében a kedvezmények között is a kácsi csonyi ajándéknak szánt *ingyen könyvtár*, amit a Magyar Hirlap minden előfizetője teljesen díj-talanul kap meg karácsonyra, annak az arányában, hogy hány hónapig járatta a lapot márci-

ustól számítva — egyévben egyfolytában. Ahány hónapig egyhuzamban, megszakítás nélkül előfizet valaki a Magyar Hirlapra, ha mindjárt havonként is: ugyanannyi pompás regényt kap krisztkindliképen, egyetlen garasnyi külön fizetés nélkül. Ezek között a regények közt Jókai Mór, Bródy Sándor, Bársony István, Abonyi Árpád, Molnár Ferenc magyar írőkön kívül még öt hírneves külföldi író remek művei szerepelnek. A Magyar Hirlap előfizetői jelentékenyen kedvezményes áron kapják az Ország Világ című gyönyörűen illusztrált heti lapot meg a Képes gyermeklapot. A Magyar Hirlap ezenkívül könyvtárakban köthető regényt közöl állandóan, amelynek esetleg hiányzó részét az új előfizetők megkapják. A Magyar Hirlap előfizetési ára félévre tizenegy korona, negyedévre hét korona, egy hónapra két korona negyven fillér. A kiadóhivatal Budapesten van az V. ker. Honvéd-ucca 10. szám alatt.

Köhögés ellen a legjobb a Réthy-féle permetű cukorka kapható Márkus Salamonia cégnél Sümege.

Baromfi-tenyésztők. Magyarország baromfi-tenyésztéséből közel 72 millió koronát hozott be a külföldről 1901-ben. Nagy összeg ez, ha meggondoljuk, hogy vetekedik búzakivitelünk pénzértékével is. Kinek köszönhető ez? Az államnak csupán. Az állam eleget áldoz a baromfi-tenyésztésre, haszna nem is marad el, de mennyivel nagyobb volna még ez a haszon, ha a társadalom is kezébe venné az ügyet. Mert a baromfi-tenyésztésnek jövője nagy. A magyar baromfi, a baromfi-fermékek, idehaza ép úgy, mint a külföldön, keresett cikkek, szépen pénzelhet ez állattenyésztési ágából a nagyobb gazda épen úgy, mint a kistenyésztő. Csak irányítás, értékesítési források, kevés tanulás, kedvezmények kellene hozzá. Mindazokat megadja a *Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete*, amelynek megalakulása küszöbön van. Nagyhorde-rejű társadalmi tényező lesz ez s annál nagyobb, minél jobban csoportosul körje a nagy közönség. Hogy csoportosuljon, hogy erős legyen, ez minden magyar embernek érdeke lehet. Ép ezért, aki csak baromfi-tenyésztő van az országban, keresse fel, már saját hasznára is a *Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete*, kérje annak alapszabályait, az előkészítő-bizottság irodáját, melynek vezetésével *Agh* Endre van megbízva, készséggel megküldi azt. A tagsági díj egy évre 8 korona s ezért a tagok ingyen még egy kütönőn szerkesztett szaklapot is kapnak s mindama kedvezményekben és jogokban részesülnek, amelyekről bő felvilágosítást adnak az alapszabályok. A *Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete* előkészítő irodájának címe: Budapest. IX. ker., Köztelek, Üllői-ut 25.

A népies gazdasági előadások ma délután a Lövölde helyiségében tartatnak meg.

Sárcipő. (Galoschni) 1 pár hölgyeknek és uraknak 1 frt. 42 kr. Duplaerős: uraknak 1 frt. 95 kr. Würzburger Jakab cégnél Sümege.

Törlesztéses
kölcsönt
5%
Vidéki bérházakra, föld-
birtokokra
szerzek minden előleg nélkül még
abban az esetben is, ha nagyobb
kamatu kölcsönnel vannak meg-
terhelve.
Leveleket forduló postával
elintéz
Sárkány József,
BUDAPEST,
Váci-körut 21. szám.
1-13.

Szőlőoltványok.
 azokványminőségben.
 A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljesjótállással.

ÉLŐKERÍTÉS.
 Gleditschia csemetek és magvak.
Uradalomnak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövis, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, reudkivül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró uyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott út-tetési és kezelési utasítás mellékelatik. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 forint.

Diócsemeték Óriási jövődelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben reudkivül elterjedt.

Színes fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az ház vagy család, ahol annak tartalmát használni fordítanak, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családuál egyaránt. Így még azoknak is igen érdeklében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Wilhelm-féle
 csúsz és köszvény ellenes
vértisztító-tea
 Wilhelm Ferenc gyógyszerész,
 cs. és kir. udv. szállítótól,
NEUNKIRCHEN, Alsó-Ausztria.
 Csomagonkint 2 koronáért
 minden gyógyszerárban kapható.

HIRDETÉSEKET
 jutányos áron felvesz a
Sümege és Vidéke
KIADÓHIVATAL.

A

Brázay-féle

sósorszesz

nélkülözhetlen háziszor.

Kapható mindenütt.

FELHIVÁS!
A Sümegi Népbank
 1902. évi január elején
XXX. törzsbetéti osztályát
 az alapszabályok értelmében megnyitja.
 Egy törzsbetét hetenkint 25 kr. (50 fillér).
A Sümegi Népbank Igazgatósága.

Előjegyzések:

SÜMEGEN: az intézet helyiségében, a hivatalos órák alatt történhetik. **KESZTHELYEN:** a fiókpénztárnál. **TAPOLCÁN:** szintén a fiókpénztárnál.

JANKÓ ÁRPÁD
 cipésmester,
SÜMEGEN.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a tavaszi időnyre a legjobb minőségű bőrből, legfinomabb kidolgozásu és tartós ur-, női- és gyermekcipőket készítek a legolcsóbb árrért, a n. é. közönség teljes megelégedésére.

A n. é. közönség bizalmát és b. pártfogását kérve. maradtam

kiváló tisztelettel
JANKÓ ÁRPÁD
 cipésmester,
Sümege.
 7-82.

É t r e n d i s z e r!

GYOMOR BETEGEKNEK!

Mindazoknak, — kik meghűlés, a gyomor túlterhelése, éretlen gyümölcs, nehezen emészthető forró vagy hideg ételek evése vagy a rendetlen életmód által

gyomor-fájás, gyomor-görcs, gyomor-lob. nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban szenvednek, — ezen jó háziszert, melynek kitűnő hatását már számos éven át kipróbálták, a legmelegebben ajánljhatjuk. E háziszor az ismert

EMÉSZTŐ- és VÉRTISZTÍTÓ-SZER, a
HUBERT ULRICH-féle „NÖVÉNY-BOR“.

Ezen növény-bor kiváló gyógyhatásu növényekből és jó herból lesz készítve, miáltal az ember emésztési szerveit föléleszti és erősíti, anélkül, hogy hashajtó szer volna. — A növénybor a vérkeringési akadályokat eltávolítja és a vért a betegség előidéző anyagokból kitisztítja. Azonkívül hatásosan elősegíti az egészséges vérképződést.

Ha a növénybort kellő időben használatba veszik, a betegégeket már csirájukban megőjtöjti. Ezért ne mulassza el senki e növénybort más, egészenlel szereknél előnybe részesíteni. Betegségek, mint fejfájás, bőrfőgés, felfődés, gyomorégés, rosszullét hanyátsal, mely bajt okozott gyomorbetegeknek, nagyobb mérvben szokott fellépni, sok esetben néhányszor való-más után gyógyítottak.

Szükszükülés és ennek kellemetlen következményei, mint **kólika, szivdohogás, álmatlanság,** valamint vértódlás a májban, lépben s ereken (**aranyeres fájdalom**) növényborom által gyorsan és sikeresen **fájdalom nélkül** gyógyítottak. A növénybor a **rossz emésztést megszünteti,** az emésztő szerveket föléleszti és a gyomorban levő ártalmas anyagokat könnyű meghajtás által eltávolítja.

A soványság, vérszegénység, halaványszin, elerőtlenedés rendszeren a rossz emésztés, a kevés vérképződés és a máj betegségének következménye. Teljes **étvágytalanság, ideghaj és rossz kedélyállapot** folytán némely beteg lassan elsorvad. E növénybor az elerőtlenedett testnek új életerőt ad. E növénybor az étvágyat emeli, az emésztést föléleszti és a tápláló anyagot rendszeren földolgozza, a vérképződést javítja és sieteti, az idegeket lecsendesíti és a betegnek új **éltkedvet** ad. — Számos elismerő levél és köszönő irat igazolja el.

A **növénybor** kapható 3 és 4 koronás üvegekben a következő gyógyszerárakban: Sümege, Csabrendek, Deveser, Jánosháza, Zala-Szent-Girót, Szent-Gál, Zirc, Pápa, Lovász-Patona, Szany, Beléd, Sárvár, Vasvár, Csány, Keszthely, Tapolca, N.-Vászony, Veszprém, Szombathely stb. valamint Magyarország és Ausztria összes kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszerárjaiban.

Azonkívül széjjelkítűd a sümegi gyógyszerár Ausztria-Magyarország összes helyiségeibe növény-bort 3 és több üvegekben a leuti árak szeriint.

Utánzatoktól óvakodjunk!
 Vételnél kérjünk
„Hubert Ullrich-féle Növénybort“.
 É t r e n d i r e n d s z e r!